

VÂNĂTOAREA DE LECTURĂ ÎN BIBLIOTECI. EDIȚIA I

22 mai.

Că viața omului este numai un vis, asta au crezut mulți, și gândul acesta a început să-mi dea târcoale și mie. Când văd limitele în care sunt îngrădite forțele active și cercetătoare ale omului; când văd că orice activitate are drept scop să procure satisfacerea nevoilor, care, și ele, la rândul lor, n-au alt scop decât să prelungească biata noastră existență, și când văd că a trece cu vederea peste anumite puncte ale investigației înseamnă numai resemnare visătoare și că spiritul își zugrăvește pereții între care e închis cu figuri colorate și privesc luminoase... Toate acestea, Wilhelm, mă fac să amuțesc. Mă întorc în mine însumi și găsesc o lume! Și de data asta, mai mult ca o presimțire și ca o dorință obscură, decât ca o reprezentare și o forță vie. Și atunci totul în fața mea se împăienjenește și surâd visător mai departe. Toți profesorii și savanții sunt de acord că nevârstnicii nu știu pentru ce anume vor ceva. Dar că și adulții, ca și copiii, merg șovăind prin lumea asta, fără să știe nici de unde vin și nici încotro se duc, că se preocupă tot atât de puțin de adevăratele scopuri și sunt cârmuiți la fel cu pișcoturi și prăjituri și vergi de mesteacăn, asta nu vrea s-o creadă nimeni, deși eu socot că e un lucru evident. Îți mărturisesc cu plăcere, deoarece știu ce ai să-mi răspunzi în privința asta, că oamenii cei mai fericiți sunt aceia care trăiesc asemenea copiilor, își duc păpușile în brațe, le îmbracă și le dezbracă, dau târcoale, cu mare respect, cutiei în care mama a încuiat zahărul, iar când, în sfârșit, au căpătat bucățica de zahăr, o mănâncă cu poftă și strigă: „Mai dă-mi...!” Fericite ființe! Mulțumiți sunt, de asemenea, și aceia care dau nume pompoase îndeletnicirilor lor mărunte sau chiar patimilor lor și le atribuie speciei umane drept operații uriașe întru mântuirea și prosperitatea acesteia. Fericit cine poate fi astfel! Însă acela care în umilința lui știe despre ce e vorba, care vede cum fiecare cetățean căruia îi merge bine își îngrijește cuminte grădinița, făcându-și din ea paradisul, cum chiar cel mai nefericit dintre oameni își urmează stăruitor drumul, gâfâind sub povară și cum toți sunt deopotrivă de interesați să vadă lumina soarelui măcar o clipă mai mult; acela care vede toate acestea e liniștit și își alcătuește și el o lume din propria-i ființă și e fericit fiindcă e om. Dar, deși e limitat, el păstrează totuși în inima lui dulcele sentiment al libertății, precum și sentimentul că poate părăsi această temniță oricând vrea.